

Olsztyn, 19 października 2018 r.

PS-IV.431.1.14.2018.UR

Pani Urszula Puczel
Kierownik Środowiskowego
Domu Samopomocy „Familia”

ul. Siewna 78
10-831 Olsztyn

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przeprowadził w dniach: 29 czerwca oraz 2 - 5 lipca 2018 r. kontrolę kompleksową Środowiskowego Domu Samopomocy „Familia” w Olsztynie. Kontrola przeprowadzona została w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 9 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) – zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK.IV.0030.478.2018 z dnia 13.06.2018 r.

Przedmiotem kontroli była ocena sposobu funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy, spełniania standardu usług świadczonych przez Dom oraz kwalifikacji zawodowych kierownika jednostki i osób wykonujących usługi.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym bez zastrzeżeń przez Panią w dniu 20.09.2018 r.

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentów, wizji lokalnej, obserwacji uczestników, rozmów z nimi oraz wyjaśnień i informacji udzielonych w związku z prowadzoną kontrolą przez Panią i pracowników świadczących usługi w Domu.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli działalność Środowiskowego Domu Samopomocy „Familia” w Olsztynie w zakresie spraw objętych kontrolą oceniona została pozytywnie z nieprawidłowościami.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Familia” w Olsztynie jest jednostką organizacyjną Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - zwanego dalej

PSONI/stowarzyszeniem, prowadzoną w oparciu o umowy zawarte na prowadzenie placówki pomiędzy Gminą Olsztyn, zlecającą realizację zadania, a PSONI.

Dom jest placówką pobytu dziennego, nieposiadającą miejsc całodobowego pobytu, przeznaczoną dla osób przewlekle psychicznie chorych (typ A), upośledzonych umysłowo (typ B) oraz wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

ŚDS „Familia” w okresie prowadzenia kontroli funkcjonował w oparciu o statut, regulamin organizacyjny, program działalności dla poszczególnych typów Domu oraz plany pracy Domu na każdy rok. Ustalono, że regulamin organizacyjny, programy działalności Domu oraz plany pracy na rok 2017 i 2018 stosownie do wymogu § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.) – zwanego dalej: rozporządzeniem /rozporządzeniem ws. środowiskowych domów samopomocy/rozporządzeniem ws. śds, zostały uzgodnione z Wojewodą i zatwierdzone przez jednostkę zlecającą prowadzenie ŚDS.

Stwierdzono, że regulamin organizacyjny Środowiskowego Domu Samopomocy „Familia”, zawiera zapis, że Dom posiada 90 miejsc. W czasie rozpoczęcia kontroli liczba miejsc w Domu była tymczasowo zwiększona do 120, natomiast w trakcie prowadzenia kontroli, tj. od 2.07.2018 r., nastąpiła zmiana liczby miejsc do 109, zatem liczba miejsc określona w regulaminie organizacyjnym ŚDS zwiększona została o 19.

Po zakończeniu kontroli, w dniu 4.09.2018 r., do Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu wpłynął, uaktualniony w zakresie liczby miejsc w placówce, regulamin organizacyjny ŚDS, który w dniu 7.09.2018 r. został uzgodniony z Wojewodą.

Sprawozdanie z działalności Domu za rok 2017 zostało przekazane do Wydziału Polityki Społecznej w Olsztynie oraz jednostki zlecającej w terminie zgodnym z § 25 ust. 3 rozporządzenia w sprawie śds.

Ustalono, że Środowiskowy Dom Samopomocy „Familia” w okresie objętym kontrolą nie prowadził zajęć klubowych dla osób oczekujących na przyjęcie do domu oraz byłych uczestników.

W okresie objętym kontrolą Dom funkcjonował z przerwą letnią, o czym, zgodnie z wymogiem § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie śds, powiadomiła Pani Wydział Polityki Społecznej tut. Urzędu oraz jednostkę zlecającą.

W toku kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą pełniła Pani funkcję kierownika jednostki, posiadając kwalifikacje wymagane na tym stanowisku, określone w art. 122 ustawy oraz w § 9 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Stwierdzono, że była Pani zatrudniona w wymiarze 0,875 etatu.

Z Wytocznych Wojewody (punkt IV ust.1) wynika, że: „Środowiskowym domem samopomocy kieruje osoba zatrudniona na stanowisku dyrektora lub kierownika w pełnym wymiarze czasu pracy (1 etat) – z wyłączeniem możliwości jej świadczenia w zadaniowym czasie pracy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy (przy zachowaniu wynagrodzenia proporcjonalnego do wymiaru czasu pracy) wyłącznie za zgodą Wojewody Warmińsko-Mazurskiego”.

W związku z powyższym, przewodnicząca stowarzyszenia 4 września 2018 r. wystąpiła do Wojewody z prośbą o wyrażenie zgody na zatrudnienie kierownika ŚDS w niepełnym wymiarze czasu pracy (0,875 etatu). Zgoda została przez Wojewodę wyrażona, przede wszystkim ze względu na strukturę organizacyjną jednostki.

W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia.

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2018 r., Wytycznych Wojewody Warmińsko-Mazurskiego powstał obowiązek przestrzegania przez środowiskowe domy samopomocy przepisów rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Pkt V ust. 3 Wytycznych stanowi, że: „W przypadku środowiskowego domu samopomocy prowadzonego przez podmiot uprawniony, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie /Dz.U. 2018 r., poz. 450 ze zm./, na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego, osoby zatrudnione winny posiadać kwalifikacje określone w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych”.

Analiza kwalifikacji zawodowych pracowników świadczących usługi w ŚDS, zatrudnionych na dzień 29.06.2018 r., wykazała brak kwalifikacji zawodowych opiekuna, który ukończył szkołę zawodową. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych pracownik winien posiadać wykształcenie średnie lub ukończoną szkołę asystentek medycznych. Pracownik, o którym mowa wyżej, zatrudniony był na czas określony, od 1.04.2018 r. do 30.06.2018 r., zatem według stanu na dzień zakończenia kontroli, nie był już pracownikiem ŚDS.

Powyższa nieprawidłowość skutkowałą brakiem wykwalifikowanego pracownika i mogła mieć wpływ na obniżenie jakości świadczonych w Domu usług.

Ponadto stwierdzono, że osoba zatrudniona w ŚDS od 2016 r. na stanowisku łączonym: opiekun-terapeuta – posiadała kwalifikacje na stanowisko opiekuna, jednak nie posiadała kwalifikacji na stanowisko terapeuty (wymagane studia wyższe o odpowiednim kierunku umożliwiającym wykonywanie zadań na stanowisku).

Mając na względzie obowiązek przestrzegania przepisów rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych przez ŚDS, przez podmioty niepubliczne, który powstał od 1 stycznia 2018 r. (w związku z wprowadzeniem Wytycznych Wojewody), zespół inspektorów udzielił Pani instruktażu dotyczącego konieczności podjęcia działań w kierunku dostosowania kwalifikacji zawodowych pracownika do zajmowanego przez niego stanowiska, z uwzględnieniem wymogów ww. rozporządzenia.

Ponadto stwierdzono, że osoba zatrudniona w ŚDS od 2014 r. na stanowisku „instruktora w pracowni stolarskiej” nie posiadała kwalifikacji określonych w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych, jednak z uwagi na fakt posiadania kwalifikacji pozwalających wykonywać zadania powierzone mu na ww. stanowisku pracy, które pracownik objął przed wejściem w życie Zarządzenia Nr 356 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. może nadal być zatrudniany na ww. stanowisku.

Pozostałe osoby wykonujące usługi w Domu posiadały kwalifikacje zawodowe odpowiednie do zajmowanych stanowisk.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że akta osobowe pracowników nie były przechowywane w kontrolowanej placówce. Zgodnie z udzieloną przez Panią informacją znajdowały się one w siedzibie PSONI przy ul. Żołnierskiej 27, gdzie prowadzono kadry dla wszystkich placówek ww. Stowarzyszenia (akta osobowe ŚDS prowadził pracownik administracyjny Domu zatrudniony na 0,75 etatu, wykonujący swoje zadania przy ul. Żołnierskiej). Na potrzeby kontroli akta pracowników ŚDS dostarczone zostały do siedziby ŚDS „Familia”.

Zgodnie z punktem VI Wytycznych wprowadzonych Zarządzeniem Nr 356 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie stosowania wytycznych dotyczących zasad i sposobu realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w województwie warmińsko-mazurskim – środowiskowe domy samopomocy, zmienionych

Zarządzeniem Nr 136 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 5 czerwca 2018 r. (weszło w życie z dniem podpisania), akta osobowe pracowników zatrudnionych w środowiskowym domu samopomocy winny być przechowywane w tym domu.

Uchybienie skutkuje brakiem możliwości dokonywania w każdym czasie, w siedzibie ŚDS, kontroli kwalifikacji pracowników.

Stwierdzono, że spośród pracowników, którzy świadczyli usługi na rzecz uczestników, na dzień kontroli, 5 osób (fizjoterapeuta, masażysta, asystent-terapeuta oraz 2 opiekunów) nie spełniało wymogu posiadania co najmniej półrocznego doświadczenia zawodowego polegającego na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, określonego w § 11 ust. 1 rozporządzenia ws. śds. Ponadto 3 pracowników ŚDS (oligofrenopedagog, opiekun-terapeuta i psycholog), którzy spełniali w okresie prowadzenia niniejszej kontroli wymóg minimalnego okresu doświadczenia zawodowego, nie spełniali go w chwili zatrudnienia w ww. jednostce.

Stwierdzona nieprawidłowość skutkowałą brakiem wykwalifikowanej kadry i mogła mieć wpływ na jakość świadczonych w Domu usług.

Ustalono, że wszyscy pracownicy, których zakres obowiązków obejmował prowadzenie treningów umiejętności społecznych, posiadali przeszkolenie i doświadczenie w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności, prowadzenia treningu zachowań społecznych, zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie śds.

W toku kontroli ustalono, że obowiązek szkolenia pracowników wynikający z § 23 rozporządzenia w sprawie śds, jednostka realizowała prawidłowo.

W okresie objętym kontrolą w ŚDS „Familia” funkcjonował zespół wspierająco-aktywizujący. Ustalenia kontroli wykazały, że wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego w odniesieniu do liczby miejsc w placówce był zgodny z wymogiem § 12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W toku kontroli ustalono, że Środowiskowy Dom Samopomocy „Familia” w Olsztynie zapewniał usługi transportowe.

Z ustaleń kontroli wynika, że według stanu na dzień 29.06.2018 r. z transportu korzystało ogółem 20 uczestników, dowożonych do ŚDS codziennie, w 3 grupach. Dwie z nich nie miały zapewnionej opieki ze strony pracownika Domu. Uczestnikami dowożonymi bez opieki pracownika ŚDS, podczas transportu opiekowali się wyłącznie rodzice.

Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie śds, Dom działa co najmniej 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie są prowadzone zajęcia z uczestnikami, a pozostały czas przeznaczają się na czynności porządkowe, przygotowanie do zajęć, uzupełnianie prowadzonej dokumentacji, a także zapewnienie opieki uczestnikom w trakcie dowożenia na zajęcia lub odwożenia po zajęciach, jeżeli dom zapewnia usługi transportowe.

Na dzień kontroli nie stwierdzono skutków powyższej nieprawidłowości.

Wyniki przeprowadzonej kontroli pozwalają stwierdzić, że ŚDS „Familia” realizował usługi, o których mowa w art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Obejmowały one w szczególności usługi wymienione w § 14 rozporządzenia w sprawie śds.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że jednostka umożliwiała uczestnikom spożywanie gorącego posiłku przygotowywanego w ramach treningu kulinarnego.

Środowiskowy Dom Samopomocy spełniał standard usług w zakresie usytuowania, powierzchni użytkowej przypadającej na jednego uczestnika oraz w zakresie posiadanych pomieszczeń i ich wyposażenia, stosownie do wymogu § 18 pkt 1-6 rozporządzenia w sprawie śds. Dom nie posiadał barier architektonicznych i posiadał udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację indywidualną uczestników oraz dokumentację zbiorczą jednostki. Stwierdzono, że rodzaj prowadzonej dokumentacji, zarówno indywidualnej jak i zbiorczej, odpowiadał wymogom rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. W skontrolowanej dokumentacji indywidualnej i zbiorczej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ustalono, że na dzień kontroli uczestnicy ŚDS mieli opracowane indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego. Sposób ich prowadzenia nie budził zastrzeżeń. W świetle ustaleń stwierdzono, że ŚDS spełniał wymagania określone w § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie śds, obligujące zespół wspierająco-aktywizujący do spotkań co najmniej raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości i uchybienie zostały na bieżąco z Panią omówione. Udzielono instruktażu, o którym mowa w protokole z kontroli.

Osobą odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości i uchybienia jest Pani, jako kierownik jednostki. Przyczyną ich powstania była nieprawidłowa organizacja pracy w ŚDS oraz niestosowanie przez osobę odpowiedzialną za realizację zadań obowiązujących przepisów prawa.

W związku ze stwierdzonymi w toku kontroli nieprawidłowościami i uchybieniem, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wnoszę o podjęcie przez Panią stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz o niezwłoczną realizację następujących zaleceń:

1. Zatrudnić kadrę zgodnie z wymogiem § 10 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.) spełniającą wymogi kwalifikacyjne w stosunku do zajmowanych stanowisk, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 936).
2. Zatrudnić pracowników spełniających wymagania w zakresie półrocznego doświadczenia zawodowego, polegającego na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.)
3. Akta osobowe pracowników zatrudnionych w ŚDS „Familia” przechowywać w siedzibie ŚDS „Familia” w Olsztynie, zgodnie z punktem VI Wytocznych Wojewody Warmińsko-Mazurskiego (Zarządzenie Nr 136 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 5 czerwca 2018 r.).

4. Zapewniać opiekę uczestnikom ŚDS w trakcie dowożenia na zajęcia i odwożenia po zajęciach (jeżeli Dom zapewnia odwożenie), zgodnie z wymogiem § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 ze zm.)

Ponadto, uwzględniając instruktaż udzielony przez zespół inspektorów w czasie prowadzenia kontroli, wskazują:

- Podjąć działania w kierunku spełnienia do 31.12.2018 r. wymogu wynikającego z § 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, zgodnie z którym liczba miejsc w domu usytuowanym w jednym budynku nie może być większa niż 60.
- Niezwłocznie podjąć działania w kierunku dostosowania kwalifikacji zawodowych pracownika na stanowisku opiekun-terapeuta do zajmowanego przez niego stanowiska, z uwzględnieniem wymogów rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

Na podstawie art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, przysługuje Pani prawo zgłoszenia do nich zastrzeżeń. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń, bądź nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę, informację o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków jest Pani zobowiązana przekazać do Wojewody Warmińsko - Mazurskiego w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonna-Kastrau
ZASTĘPCZ. DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Ewa Kordalska